

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2019. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: **5. razred**

Zaporka:

--	--	--	--	--

_____

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova Školskog povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

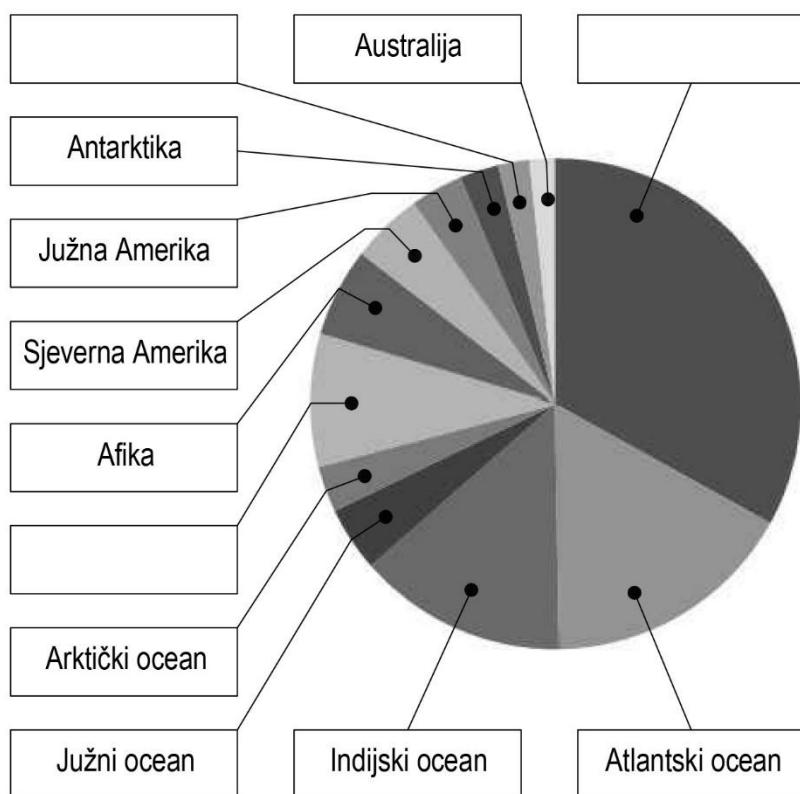
Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

PRVI ZADATAK RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG DIJAGRAMA.

Udjeli oceana i kontinentata u površini Zemlje

- 3** 1. Upišiuodgovarajuće prazne pravokutnike uz dijagram ime kontinenta na kojem živiš, ime najvećeg kontinenta na svijetu i ime najvećeg oceana na svijetu.

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI UPIŠIVANJEM ODGOVORA U TABLICU, DOPUNOM REČENICE ILI ZAOKRUŽIVANJEM SLOVA ISPRED TOČNOG ODGOVORA.

Naziv gibanje Zemlje	Trajanje gibanja	Posljedice gibanja
	365 dana i približno 6 sati	izmjena godišnjih doba
		izmjena dana i noći

- 3** 2. U prazna polja tablice upiši pripadajuće nazive gibanja Zemlje i pripadajuće trajanje jednog Zemljinog gibanja.

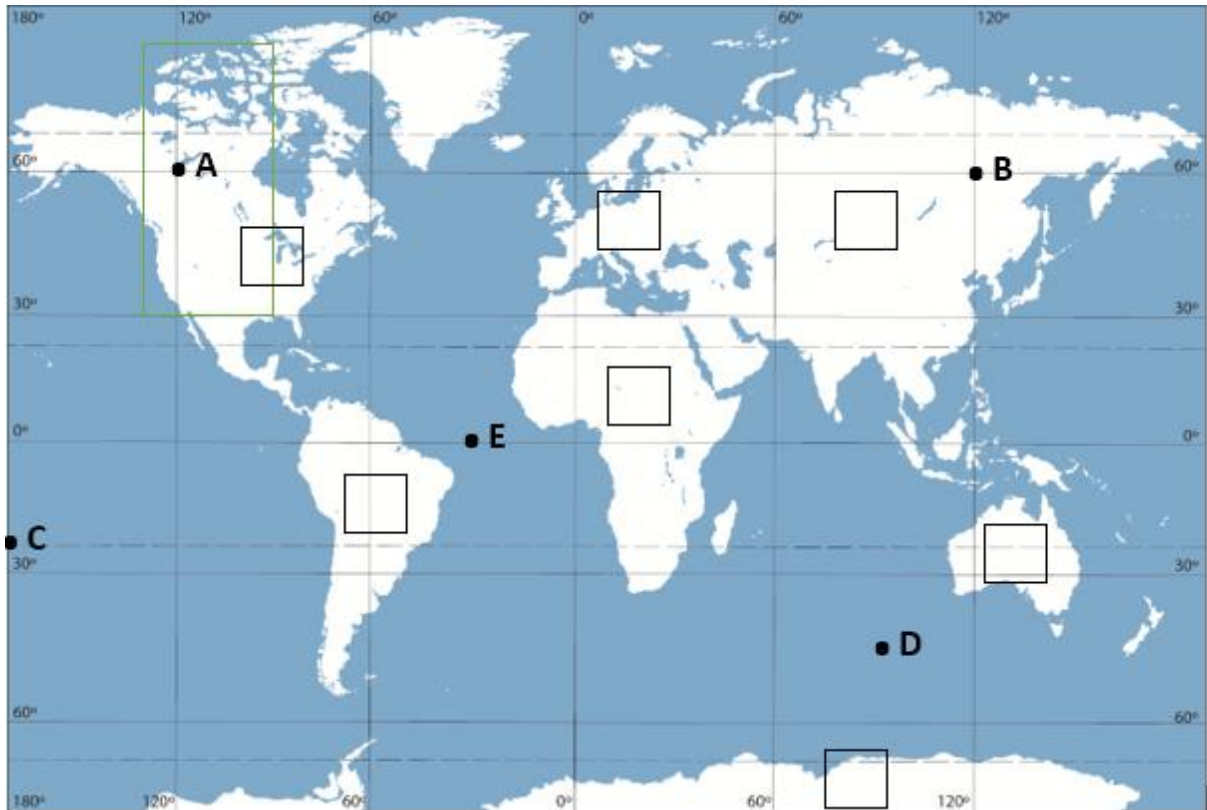
- 3** 3. Naziv prvog godišnjeg doba koje počinje iza ovog u kojem smo sada je _____ . U danu u kojem počinje to godišnje doba na Zemlji će biti (zaokruži slovo ispred točnog odgovora):

- a)** najdulji dan u odnosu na noć   **b)** duljina dana i noći je ista   **c)** najdulja noć u odnosu na dan
d) nešto dulji dan u odnosu na noć   **e)** nešto dulja noć u odnosu na dan

Naziv paralele na koju Sunčeve zrake padaju okomito prvog dana godišnjeg doba koje će početi je _____ .

2 4. Naziv godišnjeg doba koje je danas u Australiji je _____, a naziv prvog godišnjeg doba u Australiji koje počinje iza njega je _____.

SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENIH GEOGRAFSKIH KARTI.

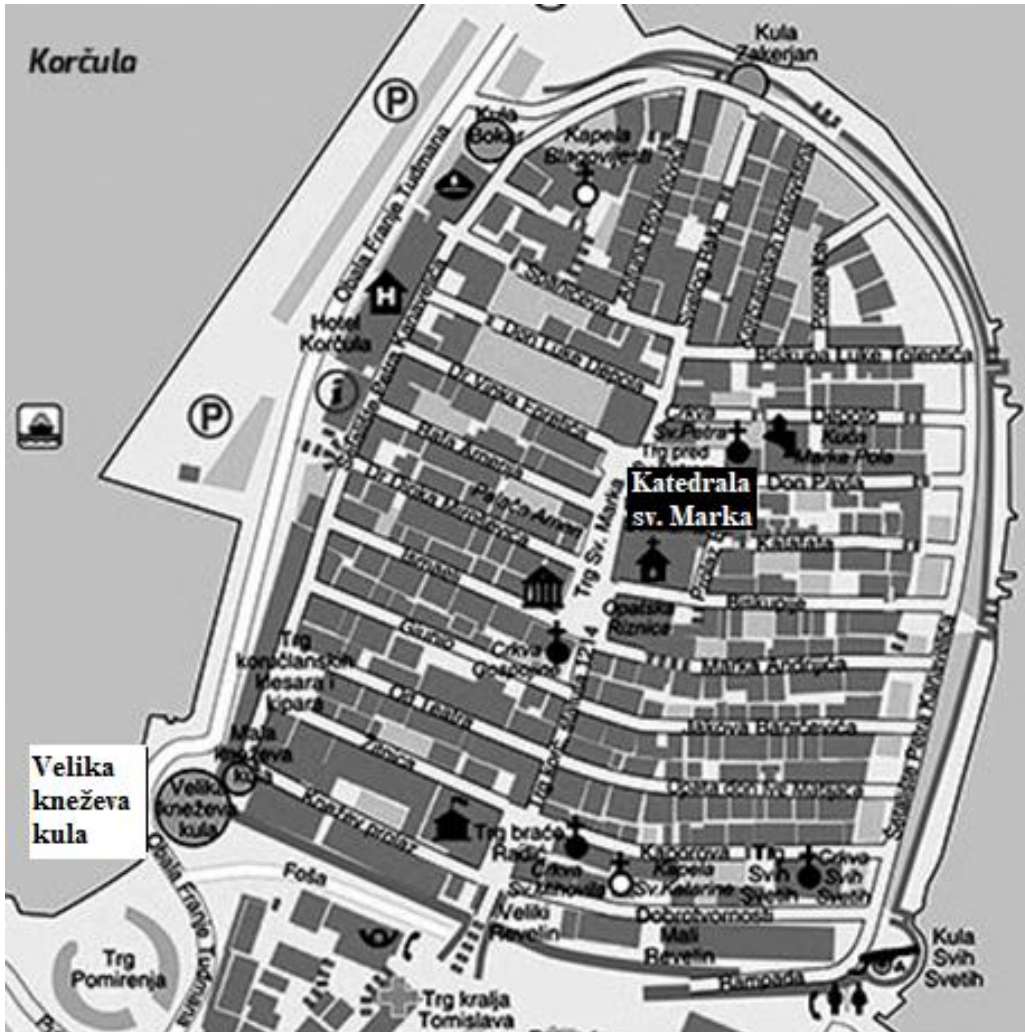

3 5. Točka na Zemlji s koordinatama: 60° sjeverno od ekvatora i 120° zapadno od početnog meridijana označena je na priloženoj karti slovom _____. Točke koje se nalaze istočno od početnog meridijana na priloženoj karti označene su slovima _____ i _____.

3 6. Točke na Zemlji koje se nalaze južno od ekvatora označene su slovima _____ i _____. Točka koja se nalazi u Sjevernoj Americi označena je slovom _____.

3 7. U odgovarajuće kvadrate na priloženoj geografskoj karti upiši slovo **S** na kontinente Staroga svijeta.

2 8. Naziv strane svijeta na kojoj je katedrala sv. Marka u odnosu na Veliku kneževu kulu je _____. Koliko je zajedno crkvi i kapela prikazano južno od katedrale sv. Marka na priloženoj geografskoj karti? _____

1 9. Ako 1 cm na geografskoj karti prikazuje 30 km u prirodi, u kojem je mjerilu izrađena ta geografska karta?

Prostor za računanje:

Geografska karta izrađena je u mjerilu 1:_____.

U SLJEDEĆA DVA ZADATKA UPIŠI ODGOVORE NA CRTE.

1 10. Poredaj navedena mjerila od najkrupnijeg do najsitnijeg koristeći brojeve od 1 do 3, tako što ćeš broj 1 upisati na crtu ispred najkrupnijeg mjerila, do broja 3 koji ćeš upisati na crtu ispred najsitnijeg mjerila.

_____ 1: 50 000

_____ 1: 5 000

_____ 1: 500000

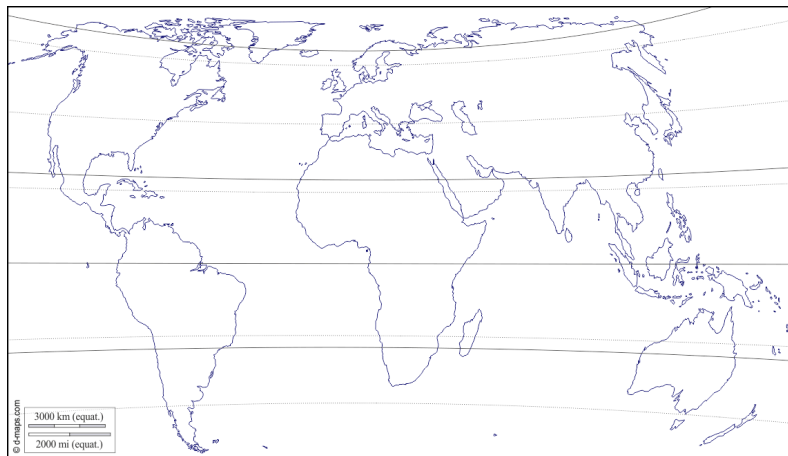
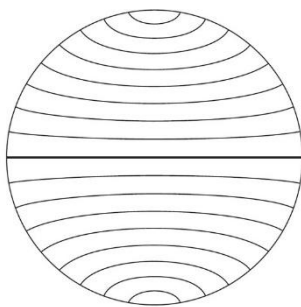
3 11. Upiši vrijednosti koje odgovaraju mjerilu 1: 500 000.

a) 1 cm na karti = _____ km u prostoru

b) 1 cm na karti = _____ m u prostoru

c) 1 cm na karti = _____ cm u prostoru

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE SKICE I GEOGRAFSKE KARTE.

3 12. Linije koje se na skici i priloženoj geografskoj karti pružaju lijevo-desno nazivamo _____. Prekriži na skici Zemlje i karti svijeta znakom **X** liniju koja predstavlja zamišljenu kružnicu najveće duljine. Na desnom rubu geografske karte gdje ta linija završava napiši odgovarajuću oznaku u stupnjevima.

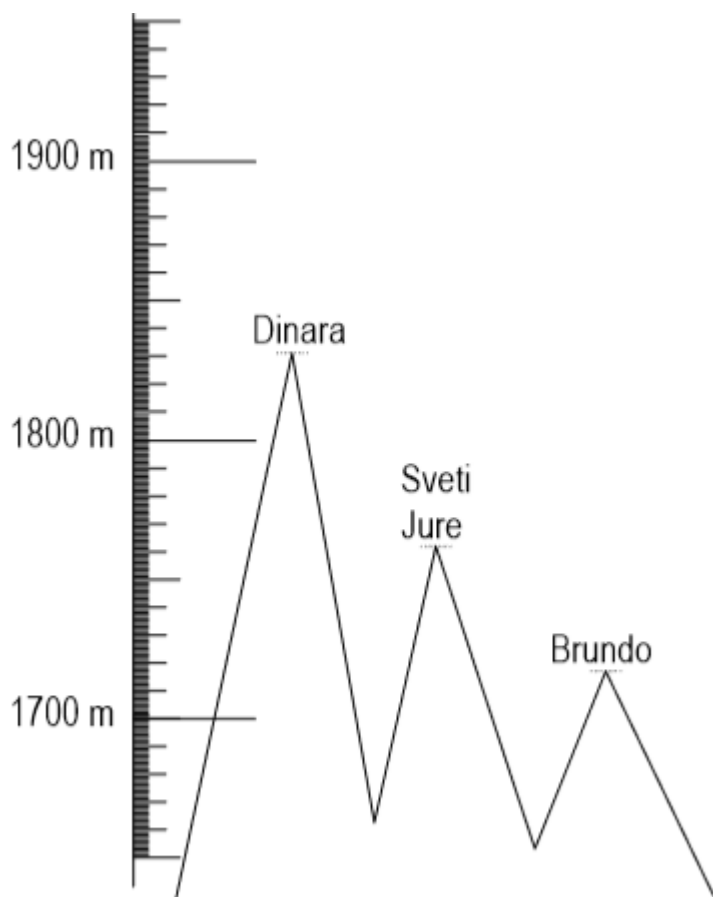
2 13. Označi na lijevojskici točkom (●) i slovom J mjesto gdje se nalazi Južni pol, a točkom (●) i oznakom odgovarajućeg stupnja Sjeverni pol.

3 14. Imena kontinenata koje presijeca linija koja predstavlja kružnicu najveće duljine su _____.

3 15. Imena oceana koje presijeca linija koja predstavlja kružnicu najveće duljine su _____.

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENIHSKICA ILI CRTEŽA.

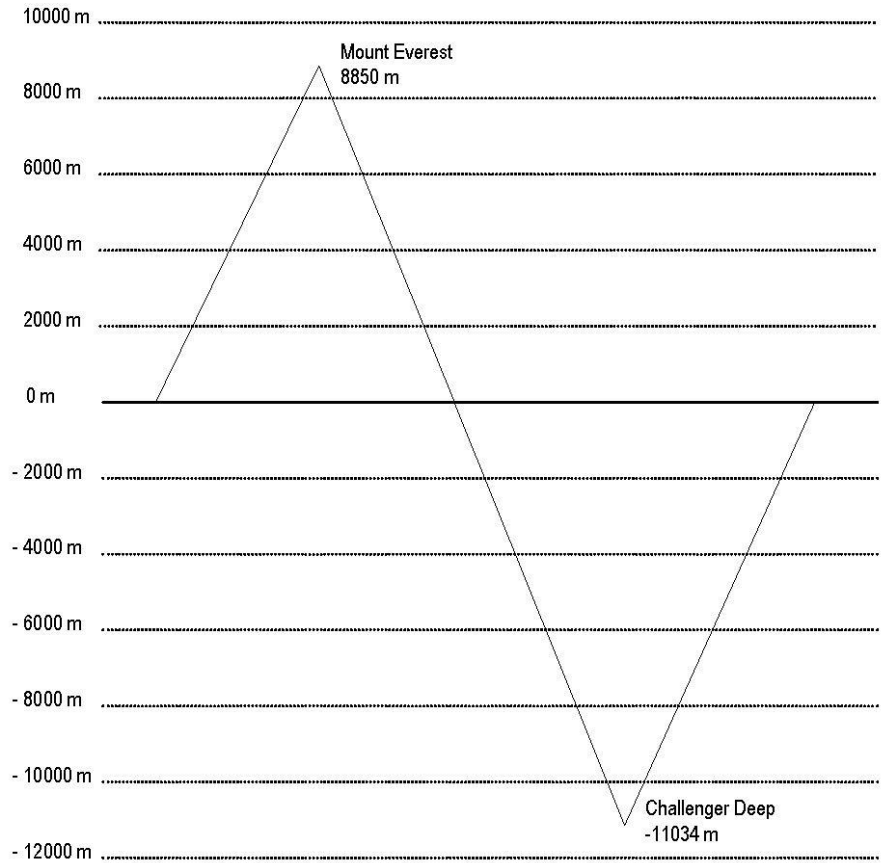
2 16. Nadmorska visina Dinare iznosi _____. Izračunaj koliko iznosi relativna visina između vrha Sveti Jure i Brundo.

Prostor za računanje:

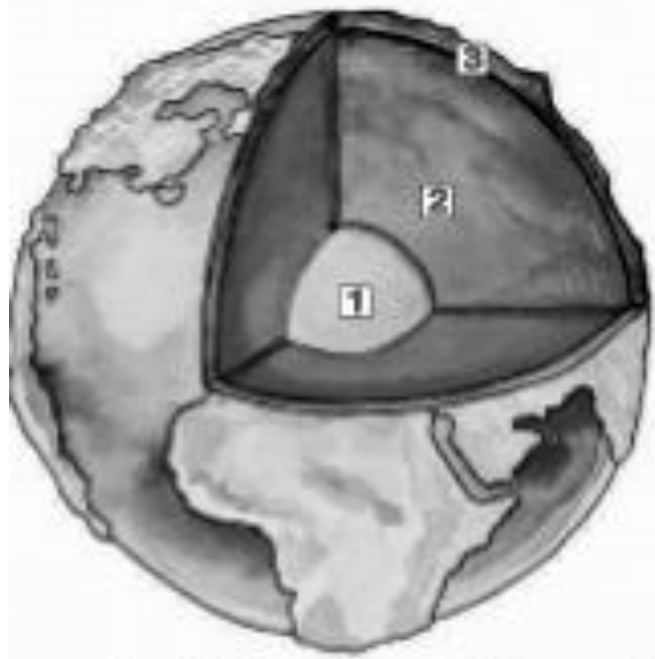
Relativna visina između vrha Sveti Jure i Brundo iznosi _____.

2 17. Visinska razlika na Zemlji između najvišeg vrha na kopnu i najdublje točke u moru iznosi _____ . Na priloženoj skici na crti koja spaja najviši vrh na kopnu i najdublju točku u moru na Zemlji crticom (—) označi mjesto najveće depresije na Zemlji Mrtvo more koje se nalazi 408 metara ispod razine mora. Uz oznaku upiši ime depresije i njenu dubinu.

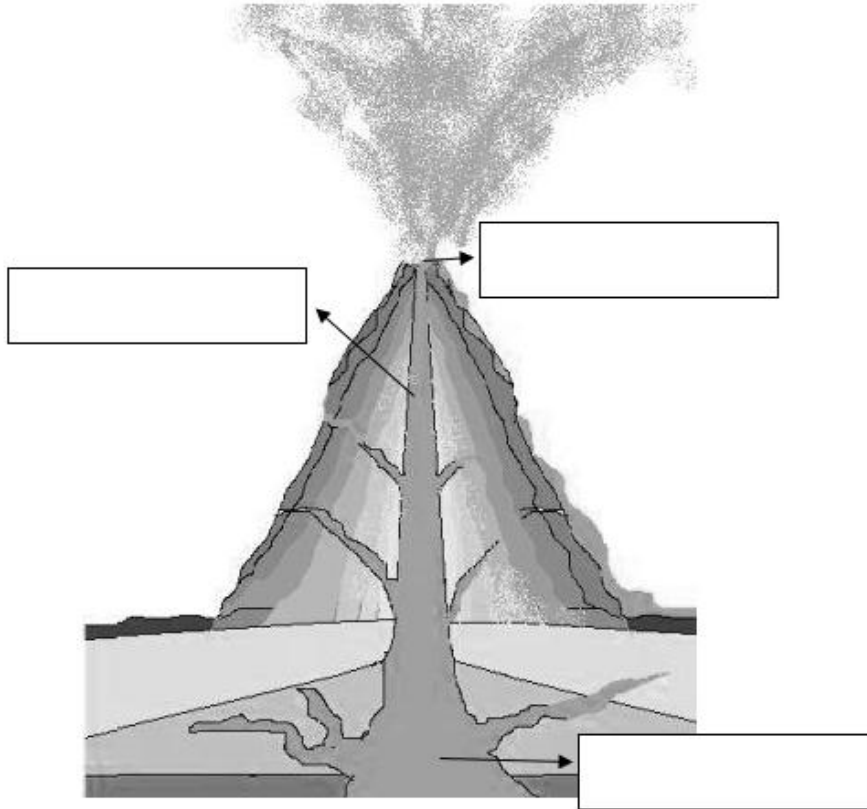

Prostor za računanje:

3 18. Kojim je brojem označen dio unutrašnje građe Zemlje u kojem se stvara magma? ____ Magma koja izbije na površinu Zemlje nazivamo ____ . Dio unutrašnje građe Zemlje označen brojem 1 nazivamo ____ .

3 19. Upiši u odgovarajuće pravokutnike na skici nazive glavnih dijelova vulkana.

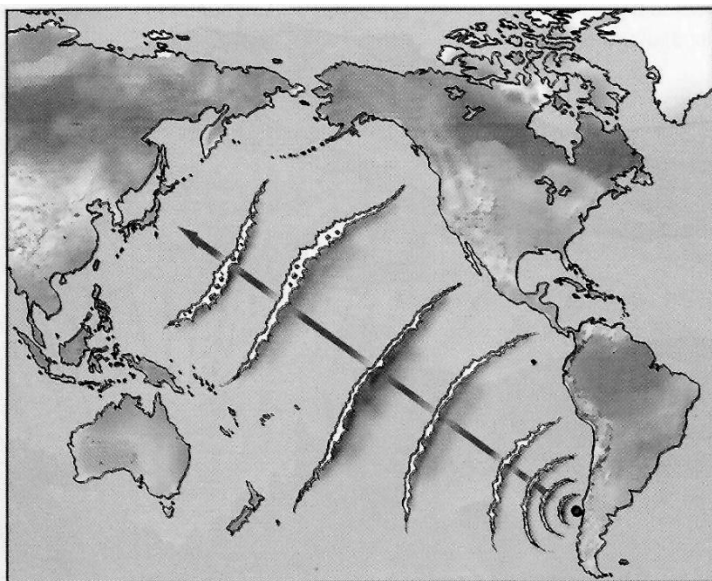
U SLJEDEĆEM ZADATKU U TEKSTU PREKRIŽI ZNAKOM X NETOČNE RIJEČI I IZNAD NJIH NAPIŠI TOČNE RIJEČI.

3 20. Novinar je bio u žurbi te je u svom novinskom članku napravio tri velike geografske pogreške. Iskoristi svoje znanje i ispravi geografske pogreške prema naputku u uputi za ovaj zadatak.

„...Potresi su česte pojave u pojedinim dijelovima svijeta. Ponekad se dogode i u našoj zemlji. Prošli tjedan dogodio se potres s hipocentrom u Dubrovniku. Srećom, nije bio jak. Najjači potresi događaju se u Indijskom oceanu, u dijelu koji se naziva „Pacifički vatreni trokut“. Japan je dio tog područja....“

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

- 3** 21. Naziv morskog vala koji dolazi do istočne obale Azije je _____. Ime kontinenta pokraj kojeg se dogodio potres koji je uzrokovao taj val je _____. Ime oceana kojim taj val prolazi je _____.

U SLJEDEĆEM ZADATKU JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOG ODGOVORA.

- 1** 22. Ako se dogodi potres za vrijeme nastave dok ste ti i ostali učenici na drugom katu škole, koju bi radnju trebalo napraviti, a koja bi mogla utjecati na najmanje po život štetne posljedice?

- a) sjesti na stol   b) stepenicama se spustiti u prizemlje škole
c) skloniti se ispod stola   d) liftom se spustiti u prizemlje škole   e) skloniti se ispod prozora

U SLJEDEĆEM ZADATKU POVEŽI PAROVE UPISIVANJEM SLOVA NA CRTU ISPRED PONUĐENIH ODGOVORA. TRI CRTE MORAJU OSTATI PRAZNE.

- 2** 23. Navedene kategorije reljefa prema nadmorskoj visini poveži s pripadajućom nadmorskom visinom tako što ćeš na crtu ispred odgovarajuće visine upisati slovo A ili B.

A) nizine   **B)** sredogorja (gorja)

_____ 0 – 200 m   _____ 201 – 500 m

_____ 501 – 1000 m   _____ 1001 – 2000 m   _____ više od 2000 m

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA.

- 2** 24. Naziv reljefnoga oblika na priloženoj fotografiji označenoga strelicom je _____ . Naziv čimbenika koji je najviše utjecao na oblikovanje reljefnog oblika na priloženoj fotografiji označenoga strelicom je _____ .

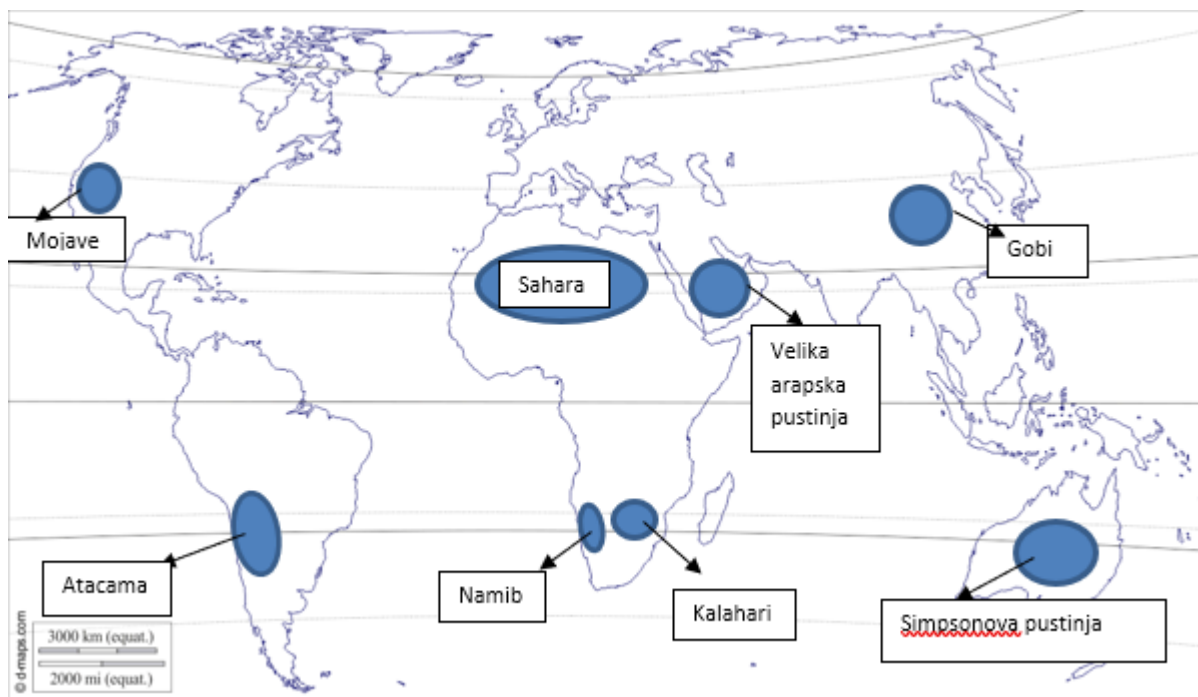
- 2** 25. Naziv reljefnog oblika na priloženoj fotografiji označenoga strelicom je _____ .

Koji je čimbenik utjecao na nastanak takvih reljefnih oblika? (zaokruži slovo ispred točnog odgovora)

- a) djelovanje vjetra   b) razmicanje litosfernih ploča
c) djelovanje rijeka   d) podvlačenje litosfernih ploča   e) djelovanje mora

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

3 26. Naziv paralele oko koje su se oblikovale pustinje Atacama, Namib, Kalahari i Simpsonova pustinja je _____.

Koje je ime kontinenta na priloženoj karti na kojem nisu prikazane pustinje?

_____

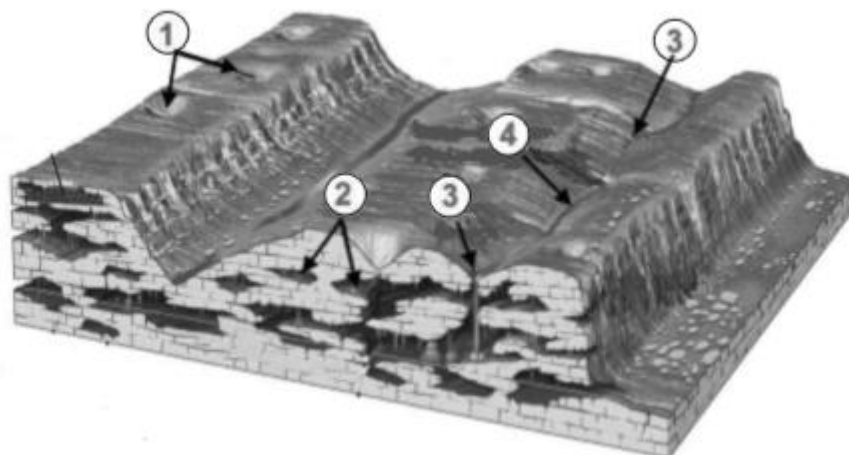
Što uzrokuje veliko trošenje stijena u pustinjama? (zaokruži slovo ispred točnog odgovora)

- a) morske struje   b) velike razlike između dnevne i noćne temperature zraka
c) velika količina padalina   d) pomicanje litosfernih ploča   e) vulkanske erupcije

POSLJEDNJA DVA ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG CRTEŽA I FOTOGRAFIJE.

3 27. Spilja (špilja) je na priloženom crtežu označena brojem _____.

Naziv čimbenika koji je najviše utjecao na oblikovanje reljefnih oblika prikazanih na crtežu je _____. Naziv tipa reljefa kojem pripadaju prikazani reljefni oblici je _____.

3 28. Naziv reljefnog oblika prikazanogana priloženoj fotografiji je _____.

Tip reljefa u kojem nastaju prikazani oblici je _____ reljef. Naziv čimbenika koji je najviše utjecao na oblikovanje reljefnoga oblika na priloženoj fotografiji je _____. Unutar jedne od strelica upiši prvo slovo čimbenika čijim je djelovanjem nastao prikazani oblik.

